

The Role of the Intelligence-Led Policing in the Criminalization of Telephone Card-to-Card Transaction Fraud

Mehdi Rasouli¹, Amir Hossein Yavari², Alireza Abdollahi³

Received: 2021, 01,11

Accepted: 2021, 07, 10

Abstract

Background and objective: According to the intelligence-led police policy, after identifying the problems in the field of entry of ATMs and mobile phones into the country, the perpetrators of telephone fraud are identified with intelligence estimates. The aim of this study was to investigate the role of intelligence-led police in criminalizing telephone fraud by card-to-card transaction method.

Methods: The statistical population consisted of intelligence officers and judges of the prosecutor's office and lawyers, a total of 80 individuals who were selected in full. The data was collected in the two forms of documents and library in the theoretical section and a questionnaire in the findings section for analysis. Data were analyzed using one-sample t-test and SPSS-22 software. The validity of the questionnaire was confirmed by the experts' modifications. To assess the reliability, Cronbach's alpha statistic was used and its value was 0.82, which indicates the optimal reliability of the questionnaire. In terms of its objectives the present study is of an applied research type in terms of method and nature it is considered as descriptive-analytical.

Findings: The targeted use of databases, accurate implementation of training provided to police officers, greater interaction with the judiciary, and the creation of new databases required by intelligence police all play a role in criminalizing this crime.

Results: According to the research findings, the hypotheses presented in the research are proven and are effective and useful in the criminalization of this crime. Establishment of a comprehensive system consisting of specialized police databases with the possibility of access by the criminal investigations police, ICT police and Prevention Police throughout the country to share and view the information of cases of telephone fraud are among the suggestions for the criminalization of this crime.

Keywords: Intelligence-led police, Fraud, Criminalization, Telephones, Card-to-card transaction.

1 Amin Police University, PhD Candidate in Criminology (Corresponding Author).
Email: mehdi.rasouli245@gmail.com

2 Assistant Professor, Department of Scientific Criminalization, Faculty of Intelligence Science and Technology, Amin Police University.

3 MA in Scientific Criminalization, Amin Police University.

Copyright © 2020 Journal of Research Police Science. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-noncommercial 4.0 International License which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages provided the original work is properly cited.

فصلنامه پژوهش‌های دانش انتظامی، سال بیست و سوم، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۰

صص ۹۹-۱۲۲

نقش پلیس اطلاعات محور در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت

مهدی رسولی^۱، امیرحسین یاوری^۲، علیرضا عبدالهی^۳

تاریخ دریافت: ۹۹/۱۰/۲۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۱۹

چکیده

زمینه و هدف: با توجه به سیاست پلیسی اطلاعات محور، پس از تشخیص مشکلات حوزه ورود دستگاه‌های خودپرداز و تلفن همراه به کشور، مجرمان کلاهبرداری تلفنی با برآوردهای اطلاعاتی شناسایی می‌شوند. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش پلیس اطلاعات محور در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت نگارش شده است.

روش: جامعه پژوهش، افسران آگاهی و قضات دادسرا و وکلا، به تعداد ۸۰ نفر بوده که به صورت تمام شمار انتخاب شده‌اند. جمع‌آوری اطلاعات به دو صورت اسناد و کتابخانه‌ای در بخش نظری و تجزیه و تحلیل داده‌ها پرسش‌نامه از آزمون t یک نمونه‌ای و نرم افزار SPSS ۲۲ استفاده شده است. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش و ماهیت توصیفی-تحلیلی از نوع پیمایشی است.

یافته‌ها: بکارگیری هدفمند بانک‌های اطلاعاتی، اجرای دقیق آموزش‌های ارائه شده به مامورین پلیس، تعامل بیشتر با مراجع قضایی و ایجاد بانک‌های اطلاعاتی جدید مورد نیاز توسط پلیس اطلاعات محور، در جرم‌یابی این جرم نقش دارند.

نتیجه‌گیری: بر طبق یافته‌های تحقیق، فرضیات مطرح در پژوهش اثبات و در جرم‌یابی این جرم تأثیرگذار و مفید هستند. ایجاد سامانه‌ای جامع و متشکل از بانک‌های اطلاعاتی پلیس‌های تخصصی با امکان دسترسی توسط پلیس آگاهی، فتاوی‌پیشگیری در سراسر کشور جهت به اشتراک گذاشتن و مشاهده اطلاعات پرونده‌های مشکله کلاهبرداری تلفنی، از جمله پیشنهاداتی در راستای جرم‌یابی این جرم هستند.

واژگان کلیدی: پلیس اطلاعات محور، کلاهبرداری، جرم‌یابی، تلفن، کارت به کارت.

۱. دانشجوی دکتری جرم‌یابی دانشگاه علوم انتظامی امین. (نویسنده مسئول)

mehdi.rasouli245@gmail.com

۲. استادیار گروه کشف علمی جرایم، دانشکده علوم و فنون اطلاعات و آگاهی، دانشگاه علوم انتظامی امین.

۳. کارشناس ارشد کشف علمی جرایم دانشگاه علوم انتظامی امین.

مقدمه

کلاهبرداران حرفه‌ای معمولاً با توجه به شرایط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اقدام به طراحی و پیاده نمودن شیوه‌ها و روش‌های کلاهبرداری کرده و با توسل به آن‌ها، اقدام به تصاحب دارایی‌های دیگران می‌کنند. عوامل متعددی در میان افراد جامعه وجود دارد که فرصت‌های ارتکاب کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت را فراهم و تسهیل می‌سازد. فرآیند خدمات و تسهیلات بانکی، تورم و کاهش ارزش پول، ضعف نظارت اختصاصی و عمومی، دشواری ردیابی اموال و بازدارنده نبودن مجازات‌ها از جمله مهمترین این عوامل به شمار می‌روند. از آنجا که کلاهبرداری با شگرد تلفنی و پیامکی هم‌چنان در حال گسترش است، علی‌رغم اقدامات پیشگیرانه و اطلاع‌رسانی عمومی به روش‌های مختلف، هم‌چنان مالباختگانی داشته و با افزایش مواجهه است. اگر چه نسبت به جرایمی هم‌چون سرقت داخل خودرو ممکن است تعداد پرونده‌های تشکیل شده با این شگرد از آمار کمتری برخوردار باشد، ولی ضمن ایراد خسارت مالی سنگین‌تر، تأثیر بیشتری در ایجاد احساس عدم امنیت در جامعه دارد. همین امر زمینه‌ناامنی اجتماعی و ناکارآمدی پلیس را در افکار مردم فراهم ساخته است؛ به همین علت پس از وقوع جرم، بخ ناچار وظیفه کشف و مقابله با آن نیز بر عهده پلیس است (عبدالهی، ۱۳۹۷: ۲۳).

هم‌اکنون چندین راهبرد و فلسفه در حوزه پلیس وجود دارد که دارای تأثیر مستقیمی بر جرم‌یابی و پی‌جویی جرایم هستند که می‌توان به سیاست‌های پلیسی اطلاعات محور، مسئله محور، جامعه محور و ... اشاره داشت (داودی دهاقانی، ۱۳۹۶: ۵۴). رویکرد اطلاعات محور پلیس، مزیت‌هایی از قبیل مدیریت منابع، افزایش سرعت و دقت در عملیات پلیسی و افزایش اعتماد عمومی نسبت به پلیس را به ارمغان می‌آورد و این رویکرد در حوزه‌های مختلف مانند جرم‌یابی، پیش‌بینی روندهای جرم‌زای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی هم‌چنین کاهش جرایم کارآمد خواهد بود؛ بنابراین وضعیت موجود در خصوص «کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت»، به‌عنوان

دغدغه اصلی، محقق را بر آن داشت تا نقش پلیس اطلاعات محور در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت را مورد تحقیق و مطالعه قرار دهد تا در پایان تحقیق نقش این سیاست پلیسی در جرم‌یابی جرم مذکور مشخص شود.

با انجام این تحقیق و با آشنایی خوانندگان در خصوص اقدامات ویژه پلیس اطلاعات محور در جرم‌یابی این جرم، عملکردهای جزیره‌ای و مستقل، به راهبردی جامع و کاربردی برای حل معضل کلاهبرداری تلفنی تبدیل شده و می‌توان بخش قابل توجهی از پرونده‌های متشکله را کشف و در ادامه نسبت به انهدام سازمان این جرم اقدام کرد؛ از سوی دیگر با توجه به حجم بالای این قبیل پرونده‌ها و فراوانی ارزش مالی آن‌ها، خسارات وارده به گونه‌ای بوده که مجموع وجوه کلاهبرداری شده از شکاتی که در پلیس آگاهی پایتخت اقدام به تشکیل پرونده کرده‌اند، رقمی بالغ بر ده میلیارد تومان بوده است که با در نظر گرفتن آمار سایر استان‌ها و شهرستان‌های کشور و ملحوظ نمودن رقم سیاه بزهکاری، ضرورت ارائه تحقیقی را در این خصوص روشن می‌نماید (عبداللهی، ۱۳۹۷: ۵۱)؛ مزید بر علت آن که در صورت انجام نشدن این پژوهش با توجه به نبود منابع آموزشی و پژوهشی در خصوص این جرم نوظهور، مسلماً اطلاعات و شناخت کافی برای مبارزه و مقابله با آن وجود نداشته و پی‌جویی‌ها سلیقه‌ای و متعدد خواهند بود.

این پژوهش با تمرکز بر رویکرد اطلاعات محوری پلیس و در نظر داشتن دکترین جرم‌یابی این سازمان با هدف بررسی نقش پلیس اطلاعات محور در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت نگارش شده که به دلیل نوظهور بودن جرم کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت در یک دهه گذشته، این تحقیق می‌تواند به عنوان یک منبع در خصوص این جرم به کار رود.

پیشینه و مبانی نظری

با بررسی‌های انجام شده، با توجه به ظهور شیوه کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت از سال ۱۳۸۸ و همچنین محدود و جدید بودن منابع با موضوع پلیس

اطلاعات محور، از لحاظ محتوا مورد تکراری یافت نشد، لکن پایان نامه و مقالات مشابه مطرح شده به شرح ذیل هستند:

عبداللهی (۱۳۹۷) پژوهشی با عنوان «عوامل موثر بر کشف جرم کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت آگاهی تهران بزرگ» انجام و بر اساس یافته‌های پژوهش، کلیه فرضیه‌های مورد نظر اثبات شدند که به ترتیب آشنایی مقامات قضایی با مبانی فنی و حقوقی جرایم رایانه‌ای، تعامل پلیس با مقامات قضایی، تجهیزات سازمانی و توانمندی کارآگاهان در اولویت اثرگذاری در کشف جرم کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت قرار دارند. نتایج پژوهش میزان تأثیر هر کدام از فرضیات و شاخص‌های طرح شده را در کشف جرم موضوع تحقیق آشکار کرد؛ بنابراین عوامل مورد بررسی می‌توانند بر کشف جرم کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت موثر باشند.

نظری منظم و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر جرم‌یابی کلاهبرداری در فضای سایبر» به این نتیجه دست یافتند که همکاری پلیس با مقامات قضایی، تجهیزات مدرن، علم و آگاهی از علوم رایانه‌ای توسط کارآگاهان سایبری و... در کشف جرم کلاهبرداری سایبری تأثیر دارد. در بررسی عوامل مؤثر بر جرم‌یابی کلاهبرداری در فضای سایبر ۱۷ عامل شناسایی شده‌اند که در بررسی دقیق‌تر مشخص می‌شود استفاده مجرمین از فیلترشکن با بار عاملی ۰/۸۲۹. در رتبه اول، استفاده مجرمان از شبکه‌های تاریک با بار عاملی ۰/۸۱۶. در رتبه دوم و روش‌های نوین شناسایی IP توسط نیروهای پلیس با بار عاملی ۰/۸۱۱. در رتبه سوم قرار دارند.

نورمحمدزاده و یآوری (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «نقش پلیس اطلاعات محور در جرم‌یابی پرونده قتل‌های زنجیره‌ای» به این نتیجه دست یافتند که عواملی همچون: اطلاعات صحنه جرم، اطلاعات حاصل از تجزیه و تحلیل الگوی جرم، اطلاعات پزشکی قانونی، استفاده از بانک‌های متعدد اطلاعاتی، اطلاعات کارآگاهان زبده، اطلاعات حاصل از انجام مصاحبه و بازجویی اصولی از شهود، اطلاعات مطلعان و

متهم، اخبار و اطلاعات منابع و مخبرین و اطلاعات بزه‌دیده‌ای که موفق به فرار از دست قاتل شده‌اند از عوامل مؤثر در کشف قتل‌های زنجیره‌ای توسط پلیس اطلاعات پایه هستند.

یاوری و رحیمی (۱۳۹۸) پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر رویکرد اطلاعات محوری بر جرم‌یابی پول‌شویی» با رویکرد اطلاعات محوری پلیس انجام داده‌اند که در این پژوهش، رویکرد اطلاعات محوری پلیس در جرم‌یابی پولشویی در چهار بعد شامل اطلاعات بانکی و مالی، اطلاعات اقدامات فنی-مخابراتی و فضای مجازی، اطلاعات بانک‌های درون‌سازمانی و اطلاعات بانک‌های برون‌سازمانی مورد شناسایی، و تأثیر آن‌ها بر جرم‌یابی پولشویی از نظر جامعه آماری تحقیق مورد بررسی قرار گرفت که تأثیر پذیری هر چهار بعد بر کشف و انتساب پولشویی تأیید و پیشنهادهایی ارائه شده است.

یاوری و فرامرزی (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «بررسی نقش پلیس اطلاعات محور در شناسایی مجرمین متواری (از طریق سیستم اطلاعات پایه)» به این نتیجه دست یافته‌اند که استفاده از سیستم‌های اطلاعات پایه (مدیریت دانش، سیستم‌های نرم‌افزاری، سیستم‌های مخابراتی و بانک‌های اطلاعاتی) در شناسایی مجرمان متواری مؤثر هستند. با توجه به نتایج تحقیق و نقش سیستم‌های اطلاعات پایه در شناسایی مجرمان متواری و احصاء عوامل تأثیرگذار در این زمینه، رفع موانع حقوقی در کنار راهکارهای امنیتی جهت دسترسی پلیس به کلیه بانک‌های اطلاعاتی در آینده امری اجتناب‌ناپذیر است. ملکی و جهانگیرپور نودهی (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «عوامل مؤثر بر افزایش اثربخشی اقدامات کارآگاهان در جرم‌یابی آدم‌ربایی» به این نتیجه دست یافتند که متغیرهای یکپارچگی بانک‌های اطلاعاتی، تربیت حرفه‌ای کارآگاهان، وحدت فرماندهی، مقاوم‌سازی مردم به میزان بالا بر اثربخشی اقدامات کارآگاهان در جرم‌یابی آدم‌ربایی مؤثر است.

پلیس اطلاعات محور: پلیس اطلاعات محور بیانگر یک نوع رویکرد، سیاست یا راهبرد پلیس در جهت جلوگیری از وقوع جرم یا جرم‌یابی است که موجب افزایش موفقیت پلیس نسبت به دیگر رویکردها شده است. به عبارت دیگر سیاست پلیس اطلاعات محور یعنی به کارگیری تجزیه و تحلیل اطلاعات جنایی در قالب ابزاری عینی در تصمیم‌سازی، به منظور تسهیل در کاهش و پیشگیری از جرم از طریق اعمال راهبردهای پلیسی موثر و پروژه‌ها و برنامه‌های مشترک برون سازمانی که بر اساس ادله‌ای محکم اتخاذ می‌شود. این رویکرد، یک مدل کاری و فلسفه مدیریتی است که در آن، داده‌ها و اطلاعات جرم، ابزاری اساسی برای دستیابی به یک چهارچوب تصمیم‌گیری هستند؛ چهارچوبی که از طریق مدیریت استراتژیک و استراتژی‌های مؤثر انتظامی که مجرمان جدی و فعال را هدف می‌گیرد، سبب تسهیل در کاهش، پیشگیری و اختلال جرایم و بی‌نظمی‌ها می‌شود. در این سیاست با اطلاعات تحصیل شده عملیات تعیین می‌شود. این رویکرد دارای ویژگی‌هایی به شرح ذیل است:

- محور کار، گروه‌های مجرمانه و بزهکاران جدی و سابقه‌دار است.
- سلسله مراتب بالا به پایین حاکم است.
- مدیریت پلیس اولویت‌ها را مشخص می‌کند و این کار را از طریق تحلیل اطلاعات جرم انجام می‌دهد.
- بزهکاران فعال (مزم) و مشکلات مجرمانه هدف پلیس هستند.
- کشف، کاهش یا اختلال در جرم و فعالیت مجرمانه ملاک موفقیت هستند.
- کاهش جرم و سایر مشکلات مجرمانه مزیت به حساب می‌آید (یاوری و فرامرزی، ۱۳۹۹: ۲۷).

اهداف سیاست پلیس اطلاعات محور: برای پلیس در اخذ رویکرد اطلاعات محور اهداف متعددی به شرح ذیل در نظر گرفته شده است:

۱- پیش‌نگری بحران‌ها و کانون‌های آسیب‌زا و روندهای منجر به اختلال نظم در ابعاد و سطوح مختلف؛

۲- پیشگیری از وقوع جرایم در حوزه‌های مختلف از قبیل امنیتی، اقتصادی، اخلاقی و ...؛

۳- حمایت از ارگان‌ها و نهادهای مجری قانون، شهروندان، بزه‌دیدگان و کمک به عدالت اجتماعی و قضایی؛

۴- مدیریت کانون‌های بحرانی و مراکز جرم‌خیز؛

۵- کنترل و مدیریت جرایم سازمان‌یافته که تعداد محدودی از مجرمان نرخ بالایی از ارتکاب جرم را دارند.

اجرای رویکرد اطلاعات‌محور در پلیس، موجب در اختیار داشتن حجم بسیار زیادی از داده‌های درون سازمانی همچنین سایر نهادها به خصوص جامعه اطلاعاتی کشور و سازمان‌های مردم‌نهاد و خصوصی برای پلیس خواهد شد و تجزیه و تحلیل داده‌ها موجب می‌شود نهادهای مقابله‌کننده با جرایم عادی و سازمان‌یافته، اطلاعات بیشتر و دقیق‌تری در اختیار داشته باشند. همچنین پلیس می‌تواند محیط‌های مجرمانه، جرایم و مجرمان را بهتر تفسیر نموده و در خصوص پیش‌بینی، پیشگیری و در رابطه با مجرمان به عادت، برنامه‌ریزی و طرح‌های عملیاتی بهتری داشته باشد (داودی دهقانی، ۱۳۹۶: ۴۷).

اصول اولیه پلیس اطلاعات‌محور: رسیدن به باور داشتن هدف مشترک، ایفای نقش و تعامل مشترک و داشتن دشمن یا دشمنان مشترک در مجموعه‌های یک نهاد یا سازمان و سازمان‌های متعدد در یک نظام سیاسی، از اصول اولیه پلیس اطلاعات‌محور هستند. از دیگر اصول ابتدایی پلیس اطلاعات‌محور، کاهش رقابت بوروکراتیک، درک و فهم لازم در مورد مزایا و محاسن اطلاعات‌محور و معایب اقدامات جزیره‌ای از سوی مسئولان و تصمیم‌سازان در سطح بالای سازمان و مطالبه و خواست عمومی عموم کارکنان است و به‌طور کلی تبدیل شدن به گفتمان و خواست عمومی در سطح

یک یا چند سازمان یا نهاد مرتبط به پلیسی‌گری در جامعه است. از دیگر اصول اولیه این رویکرد به اشتراک‌گذاری اخبار و اطلاعات بین واحدهای ساختار اطلاعاتی است که به اخبار و اطلاعات یکدیگر و بانک‌های اطلاعاتی دسترسی لازم را پیدا کنند. به کارگیری متخصصان در زمینه‌های تجزیه و تحلیل و انتشار و ارزیابی، هم‌چنین تعیین میزان دسترسی و نوع اطلاعاتی که باید به اشتراک گذاشته شود از دیگر اصولی است که رویکرد پلیس اطلاعات محور به آن نیازمند توجه است. رویکرد پلیس اطلاعات محور در کشورهایی که چنین سیاستی را اجرا کرده‌اند، به اثبات رسیده است؛ زیرا این رویکرد نه تنها سایر رویکردها را در هم آمیخته و با یک روش نظام‌مند و ساختاریافته به شکلی جدید به پدیده جرم و اجرای وظایف پلیس در مقابل آن می‌پردازد، بلکه از تمام ظرفیت‌های موجود برای رسیدن به نظم و امنیت اجتماعی بهره‌گیری می‌کند (یاوری و رحیمی، ۱۳۹۸: ۶۵).

جرم‌یابی: علوم جنایی عمومی هستند که در ارتباط با جرم و پدیده مجرمانه بوده و از زوایای گوناگون، قابل مطالعه و طبقه‌بندی هستند (فرجی‌ها، ۱۳۹۰: ۲۲). برخی از حقوق‌دانان، علوم جنایی را به صورت کلی به دو بخش تقسیم کرده‌اند: نخست جرم‌شناسی که عبارت است از مطالعه علمی وقوع جرم و دوم جرم‌یابی که عبارت است از بررسی چگونگی وقوع جرایم و ترتیب کشف و اثبات آن. جرم‌یابی رشته‌ای از علوم جنایی و شامل یک سلسله علوم و فنون در حوزه تخصصی و فنی است که از اصول علمی برای شواهد در پرونده‌های جنایی استفاده می‌کند و هدف از آن کشف وقوع بزه، جمع‌آوری دلایل، حفظ آثار آن، تشخیص هویت بزهاکار و راه‌های مؤثر برای پیدا کردن مجرم است. به بیان دیگر، جرم‌یابی علمی است که درباره کاربرد علوم مادی در کشف جرایم و شناسایی مجرمان و اثبات جرم بحث کرده و به سه شاخه پلیس علمی (کشف علمی جرایم)، پزشکی قانونی و روان‌شناسی قضایی تقسیم می‌شود (نجابتی، ۱۳۸۱: ۹۴). پلیس علمی (کشف علمی جرایم) به عنوان یکی از شاخه‌های مهم

جرم‌یابی، رابطه‌ای تنگاتنگ با جرم‌شناسی که از شاخه‌های دیگر آن است، دارد. بدین ترتیب که جرم‌شناسی ضوابط قانونی برای اقامه شکایت، تعقیب جرم، کشف جرم، شناسایی مجرم، جمع‌آوری دلایل، بازرسی محل و امثال آن را ارائه می‌دهد و پس از آن، پلیس علمی وارد صحنه شده و ضوابط علمی لازم برای کشف علمی جرایم و ارائه ادله علمی برای انتساب جرم به یک متهم و اقناع وجدانی قاضی برای صدور حکم را ارائه می‌دهد (نجابتی، ۱۳۸۱: ۷). کشف علمی جرم در صحنه جرم کلاهبرداری تلفنی، تفاوت اساسی با صحنه جرایم سنتی دارد؛ چرا که صحنه جرم کلاهبرداری تلفنی، فضایی سایبر است که بسیار وسیع و نامرئی است. جرم کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت در بسیاری موارد آثار و اسناد و مدارک قابل رؤیت مانند جرایم سنتی را از خود به جا نمی‌گذارد. اسناد و مدارک در این جرم فقط به وسیله سیستم‌های رایانه‌ای قابل دستیابی هستند؛ همانند گردش مالی حساب مقصد که وجوه کلاهبرداری به آن واریز و از آن برداشت می‌شود یا تصاویر دوربین‌های مداربسته از فردی که وجوه کلاهبرداری شده را از طریق دستگاه خودپرداز یا دستگاه کارت‌خوان از حساب خارج می‌کند. شروع پی‌جویی جرم کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت و اولین و مهمترین سرنخ شناسایی مجرمان، حساب مقصدی است که وجوه شاکی به آن واریز می‌شود. در این جرم حساب‌های بانکی و شماره تلفن تماس گیرنده با شاکی (تلفن کلاهبردار) به عنوان ادله جرم تلقی می‌شوند. البته در اکثر سیستم‌های قضایی، داده به شکل کتبی به عنوان ادله محسوب می‌شود. مستندسازی از اهمیت خاصی برخوردار است و باید به آن توجه ویژه‌ای مبذول داشت؛ چرا که رعایت نکردن مقررات راجع به این قسمت می‌تواند منجر به پذیرش نشدن ادله از طرف دادگاه و حتی برائت متهم شود. در زمینه ادله فیزیکی، چنین موضوعی تا حدودی در قوانین و مقررات مربوطه اشاره شد و هر یک از نظام‌های حقوقی به فراخور میزان اعمال نظارت بر فعالیت‌های

مجریان قانون و جلوگیری از طرح اتهامات واهی علیه شهروندان خود، مقرراتی را وضع کرده‌اند (عبداللهی، ۱۳۹۷: ۴۷).

کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت: ورود دستگاه‌های خودپرداز در زندگی شخصی و اجتماعی افراد و گسترش فناوری اطلاعات به ویژه تلفن همراه، اشکال سوء استفاده از این وسایل را صور گوناگونی بخشیده است که تحت عنوان جرایم کلاهبرداری تلفنی از آن‌ها بحث می‌شود. از جمله شایع‌ترین این جرایم که روز به روز نیز بیشتر توسعه می‌یابد، کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت است. با ورود دستگاه خودپرداز به شبکه بانکی کشور و استقبال عامه مردم در استفاده از آن، شگرد جدیدی از کلاهبرداری نیز ظاهر شد؛ به این صورت که مرتکبان با ارسال پیامک یا از طریق تماس تلفنی با قربانی، با شگردهای خاص و حیل‌های زبانی، وی را به سوی دستگاه خودپرداز هدایت و با استفاده از بی‌اطلاعی او از عملکرد دستگاه، مبالغی را از حساب قربانی به حساب مورد نظر خود منتقل می‌کنند. تعریف کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت نیز به لحاظ اینکه تلفن همراه و دستگاه خودپرداز در تحقق آن نقش دارند، قاعداً باید مشابه همین تعریف باشد. هر چند قوانین کیفری کشور از تعریف کلاهبرداری تلفنی امتناع ورزیده است، اما کلاهبرداری تلفنی را می‌توان به این صورت تعریف کرد: هر گونه سوء استفاده مالی از حساب بانکی با انجام اعمالی توسط قربانی فریب خورده که منجر به برداشت از حساب بانکی وی گردد و تلفن همراه در آن نقش داشته باشد (عبداللهی، ۱۳۹۷: ۲۴)، در قانون کلاهبرداری عبارت است از بردن مال دیگری از طریق توسل توأم با سوء نیت به وسیله متقلبانه (میرمحمد صادقی، ۱۳۸۹: ۹۸).

تحقیقات مقدماتی در جرم کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت: پلیس اطلاعات محور در کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت با محیط دیجیتال سر و کار دارد و خصایص این محیط‌ها نیز بر قواعد مرسوم حقوق جزا اثر می‌گذارد. در واقع اطلاعات ارائه شده به وسیله داده‌های رایانه‌ای شکل جدیدی از ادله است که

مستلزم قواعد جدید و ویژه‌ای در خصوص گردآوری و نگهداری آن در طی تحقیقات جنایی، همچنین ارائه آن به عنوان ادله در حین رسیدگی و دادرسی دادگاه است (سپهری و همکاران، ۱۳۹۸: ۴۴). هدف از تحقیقات در کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت، کسب داده‌های معین از شبکه‌ها و سیستم‌های بانکی و رایانه‌ای است تا با سر نخ‌های به دست آمده از طریق آن، بتوان در ادامه اطلاعات کاملی در خصوص متهمان به دست آورد؛ اما زمانی این تحقیقات با مشکل مواجه می‌شود که جرم ارتكابی به صورت شبکه‌ای که متشکل از وسایل متعدد بوده و به وسیله سیستم‌های بانکی به هم مرتبط شده‌اند، اتفاق افتاده باشد، مثل انتقالات متعدد وجوه بین بانک‌های مختلف و برداشت‌های متنوع اعم از خرید شارژ و برداشت از کارت‌خوان و خودپرداز که در این صورت تحقیق در خصوص یک سیستم رایانه‌ای با هر اهمیتی، فقط از طریق عملکردهای عادی سیستم امکان پذیر خواهد بود و تا حدی مستلزم همکاری اپراتور سیستم یا کاربر مربوطه می‌باشد، که داده‌های ویژه‌ای تحت کنترل و اختیار دارند (دیانتی، ۱۳۸۶: ۹۹). پلیس اطلاعات محور برای ایفای نقش خویش در این جایگاه باید به کشف جرایم چه کلاسیک و چه مدرن پردازد؛ اما به دلیل وجود تفاوت‌های ماهوی میان دنیای واقعی و دنیای مجازی روش‌های کشف جرم در آن‌ها دارای تفاوت‌های بسیاری است (دعاگویان و همکاران، ۱۳۹۷: ۳۱).

البته لازم است در این جرم به موارد جعل هویت نیز توجه شود. جعل هویت استفاده عمدی از هویت شخصی دیگر است و معمولاً به عنوان روشی برای به دست آوردن سود مالی یا برخورداری از اعتبار و سایر مزایا، به نام شخصی دیگر صورت می‌گیرد و می‌تواند به زیان مالی و یا حیثیتی آن شخص منجر شود (عبدی‌پور، ششگل، انصاری، ۱۳۹۹: ۵۴). شخصی که هویت او مورد سوءاستفاده قرار گرفته، اگر مورد تعقیب قرار گیرد ممکن است از عواقب نامطلوب کاری که دیگران مسئول ارتكاب آن هستند، رنج ببرد. جعل هویت زمانی رخ می‌دهد که کسی از اطلاعات شناسایی شخص دیگر،

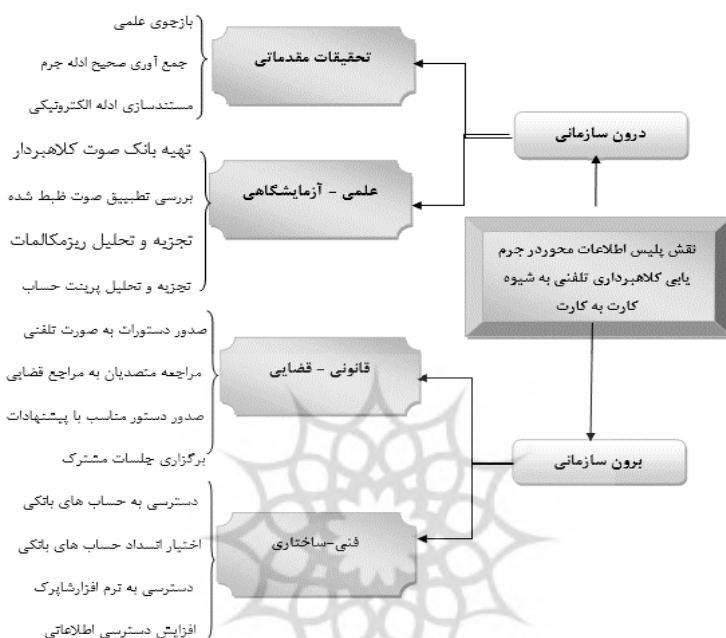
مانند نام، شماره شناسایی یا شماره کارت اعتباری، بدون اجازه او، برای ارتکاب تقلب یا جنایتی دیگر استفاده کند. در این جرم، تهیه سیم کارت هم‌چنین افتتاح حساب‌های متعدد به نام افرادی که مدارک هویت‌شان مفقود یا سرقت شده است، از مصادیق بارز جعل هویت محسوب می‌شود که نباید موجب غفلت از مرتکب اصلی (کلاهبردار/پولشو) و انحراف از مسیر صحیح پی‌جویی پرونده شد (عبداللهی و همکاران، ۱۳۹۹: ۲۵). در جدول شماره ۱ چارچوب نظری تحقیق آورده شده است:

جدول ۱. چارچوب نظری پژوهش

ردیف	نظریه	نظریه پرداز	مفهوم نظریه
۱	تأثیر قوانین مالی	پاپل	افراد بدون توجه اخلاقی، گریزان از خطرپذیری و در راه به حداکثر رساندن سودشان عمل می‌کنند.
۲	ساختار و فرهنگ اجتماعی	مرتون	منشأ انحراف افراد، ساختار و فرهنگ اجتماعی است و این ساختار با وارد کردن فشار بر اشخاص، آنان را با هدف هم‌نوایی، نوآوری، آیین‌گرایی و یا طغیان‌گری به سوی جرایم اقتصادی می‌کشاند.
۳	ضداجتماعی	فروید	افراد در مسیر رفتارهای اجتماعی و تلاش برای تأمین منافع شخصی و مادی خود به رفتارهای ضد اجتماعی تن در می‌دهند.

در جهت حصول هدف تحقیق، فرضیه‌هایی بدین صورت تدوین شدند: (۱) تحقیقات مقدماتی از طریق تجمیع اخبار، در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت نقش دارند. (۲) بررسی‌های علمی-آزمایشگاهی به واسطه تجزیه و تحلیل اطلاعات، در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت نقش دارند. (۳) عوامل قانونی-قضایی با افزایش اختیارات قانونی ضابطین، در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت نقش دارند. (۴) عوامل ساختاری-فناوری اطلاعات با ایجاد بانک‌های اطلاعاتی متعدد و جدید، در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت نقش دارند. در شکل شماره ۱ مدل مفهومی پژوهش نشانگر نقش

پلیس اطلاعات محور در ابعاد مختلف جرم‌یابی جرم کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت می‌باشد:

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش عبدالهی (۱۳۹۷)

در مدل مذکور، متغیرهای تحقیقات مقدماتی و قانونی - قضایی از نظریه بهره هوشی گوردون، متغیر فنی - ساختاری از نظریه پیوند افتراقی ساترلند و متغیر علمی - آزمایشگاهی از نظریه مقیاس سنجش طبقه متوسط کوهن استخراج که نظریه‌های مذکور به صورت مختصر در مبانی نظری پژوهش ارائه شده‌اند.

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش و ماهیت توصیفی - تحلیلی از نوع پیمایشی است. برای تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از پرسش‌نامه و جهت بررسی سوالات تحقیق، از آزمون t یک نمونه‌ای و برای رتبه‌بندی از آزمون فریدمن استفاده شده است و

کلیه فرضیه‌ها در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد آزمون قرار گرفته‌اند. با توجه به تخصصی بودن مطالب، جامعه آماری شامل دو طیف افسران پلیس آگاهی با سابقه فعالیت در معاونت و تیم‌های مبارزه با جعل و کلاهبرداری فاتب یا ناجا به تعداد ۵۶ نفر و قضات دادسرا و کلا به تعداد ۲۴ نفر، جمعاً به تعداد ۸۰ نفر انتخاب شده‌اند. پرسش‌نامه پژوهش در دو بعد درون سازمانی و برون سازمانی، چهار مؤلفه و ۴۷ گویه (شاخص) و با استفاده از طیف لیکرت تنظیم شده است. به منظور سنجش روایی ابزار پرسش‌نامه، با لحاظ نمودن نظرات جامعه آماری که همگی از متخصصان در حوزه موضوع پژوهش هستند، مفاهیم اصلی تحقیق توسط اساتید دانشگاه علوم انتظامی امین مورد تأیید قرار گرفت. با استفاده از روش محاسبه آلفای کرونباخ پرسش‌نامه مورد آزمون پایایی قرار گرفت که ضریب اعتبار آن ۰/۸۶۸۱ به دست آمد. به منظور بررسی نرمال بودن متغیرهای تحقیق از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف بهره گرفته شد. برای انجام آزمون‌های آماری نیز از نرم افزارهای آماری SPSS و MINITAB استفاده شده است.

یافته‌ها

بر اساس اطلاعات جمعیت‌شناختی، ۷/۵ درصد از پاسخ‌گویان، بین ۲۱ تا ۳۰ سال، ۴۵ درصد بین ۳۱ تا ۴۰ سال، ۴۳/۸ درصد بین ۴۱ تا ۵۰ سال و ۳/۸ درصد از آن‌ها ۵۱ سال به بالا سن داشته‌اند. ۳/۸ درصد از پاسخ‌گویان دارای مدرک کاردانی، ۵۵ درصد کارشناسی، ۳۶/۳ درصد کارشناسی ارشد و ۵ درصد نیز دارای تحصیلات دکتری بوده‌اند. ۱۰/۳ درصد از پاسخ‌گویان، بین ۵ تا ۱۰ سال، ۱۴/۱۱ درصد بین ۱۱ تا ۱۵ سال، ۳۲/۱ درصد بین ۱۶ تا ۲۰ سال، ۲۸/۲ درصد بین ۲۱ تا ۲۵ سال و ۱۵/۴ درصد از آن‌ها ۲۶ سال به بالا سابقه خدمت داشته‌اند. ۷۰ درصد از پاسخ‌گویان را مأموران آگاهی و ۳۰ درصد را مقامات قضایی به خود اختصاص داده‌اند. هم‌چنین ۲۳/۲ درصد از مأمورین آگاهی، افسر جزء، ۷۵ درصد افسر ارشد و ۱/۸ درصد سرتیپ دوم بوده‌اند. به منظور بررسی فرضیات تحقیق، با توجه به ترتیبی بودن مقیاس اندازه‌گیری شاخص‌ها و به منظور اطمینان بیشتر از نتایج آزمون t، از آزمون علامت یک نمونه‌ای (که یک

آزمون ناپارامتری بوده و معادل آزمون t می‌باشد) نیز برای بررسی این موضوع بهره گرفته شد. به منظور مقایسه و اولویت‌بندی میزان تأثیر عوامل مختلف در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت نیز از آزمون تحلیل واریانس فریدمن استفاده شده است. جهت مقایسه نظرات مأموران آگاهی و مقامات قضایی در خصوص میزان تأثیر عوامل مختلف، از آزمون t نمونه‌های مستقل استفاده شد. ضمن آن که به-منظور بررسی نرمال بودن متغیرهای تحقیق نیز از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف بهره گرفته شد.

فرضیه اول تحقیق: تحقیقات مقدماتی در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت نقش دارد.

طبق جدول (۲)، با توجه به سطح معنی‌داری به دست آمده ($\text{Sig.} = ۰/۰۰۰$) که کوچک‌تر از سطح آزمون ($\alpha = ۰/۰۵$) است، فرض صفر (H_0) رد می‌شود، یعنی با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت تحقیقات مقدماتی، اثر معنی‌داری در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت دارد. به عبارت دیگر فرضیه اول تحقیق تأیید می‌شود.

بر اساس نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل شاخص‌های پرسش‌نامه، عوامل «آشنایی کارآگاهان با تکنیک و فنون و نحوه تحقیق و بازجویی از متهمان کلاهبرداری تلفنی» و «نحوه مستندسازی اقسام دلایل الکترونیکی و سرخ‌های به‌دست آمده» بیشترین تأثیر را در این زمینه داشته‌اند.

فرضیه دوم تحقیق: بررسی‌های علمی-آزمایشگاهی در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت نقش دارند.

طبق جدول (۲)، با توجه به سطح معنی‌داری به دست آمده ($\text{Sig.} = ۰/۰۰۰$) که کوچک‌تر از سطح آزمون ($\alpha = ۰/۰۵$) است، فرض صفر (H_0) رد می‌شود، یعنی با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت بررسی‌های علمی-آزمایشگاهی، اثر معنی‌داری در جرم‌یابی

کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت دارند. به عبارت دیگر فرضیه دوم تحقیق تأیید می‌شود. بر اساس نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل شاخص‌های پرسش‌نامه، عوامل «امکان دسترسی پلیس آگاهی به حساب‌های بانکی شهروندان» و «دسترسی کارآگاهان و افسران تحقیق به بانک‌های اطلاعاتی برون سازمانی» بیشترین تأثیر را در این زمینه داشته‌اند.

فرضیه سوم تحقیق: عوامل قانونی - قضایی در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت نقش دارند.

طبق جدول (۲)، با توجه به سطح معنی‌داری به دست آمده ($\text{Sig.} = 0/000$) که کوچک‌تر از سطح آزمون ($\alpha = 0/05$) است، فرض صفر (H_0) رد می‌شود، یعنی با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت عوامل قانونی - قضایی، اثر معنی‌داری در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت دارند. به عبارت دیگر فرضیه سوم تحقیق تأیید می‌شود. بر اساس نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل شاخص‌های پرسش‌نامه، عوامل «صدور دستورات قضایی به صورت تلفنی» و «حضور مقامات قضایی در پلیس آگاهی و پیگیری نزدیک پرونده‌ها» بیشترین تأثیر را در این زمینه داشته‌اند.

فرضیه چهارم تحقیق: عوامل ساختاری - فن‌آوری اطلاعات در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت نقش دارند.

طبق جدول (۲)، با توجه به سطح معنی‌داری به دست آمده ($\text{Sig.} = 0/000$) که کوچک‌تر از سطح آزمون ($\alpha = 0/05$) است، فرض صفر (H_0) رد می‌شود، یعنی با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت عوامل ساختاری - فن‌آوری اطلاعات، اثر معنی‌داری در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت دارند. به عبارت دیگر فرضیه چهارم تحقیق تأیید می‌شود.

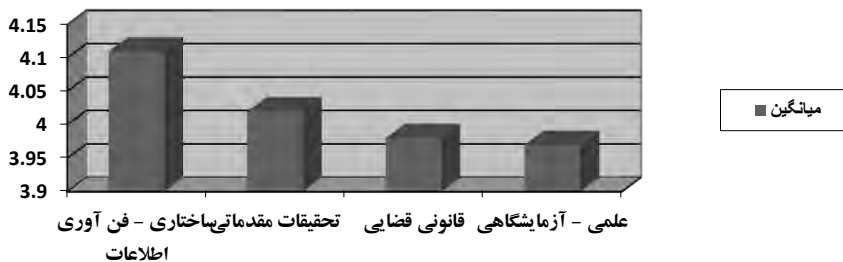
در جدول (۲) نتایج آزمون t یک نمونه‌ای برای هر چهار فرضیه پژوهش مشاهده می‌شود:

جدول ۲. نتایج آزمون t یک نمونه‌ای جهت بررسی فرضیات تحقیق

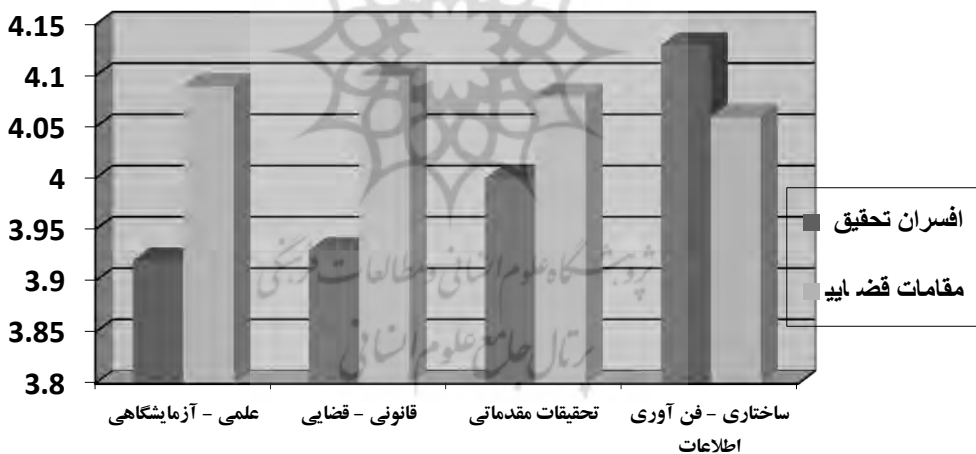
سطح معنی‌دار (Sig.)	مقدار آماره t	خطای معیار میانگین	انحراف معیار	میانگین	فراوانی	
۰/۰۰۰	۲۰/۹۹	۰/۰۴۶۳	۰/۴۱۴۵	۳/۹۷۲۸	۸۰	تحقیقات مقدماتی
۰/۰۰۰	۱۸/۸۵	۰/۰۵۲۰	۰/۴۶۲۵	۳/۹۸۱۰	۷۹	بررسی‌های علمی - آزمایشگاه ی
۰/۰۰۰	۲۲/۳۲	۰/۰۴۵۷	۰/۴۰۶۵	۴/۰۲۰۶	۷۹	عوامل قانونی - قضایی
۰/۰۰۰	۱۹/۴۷	۰/۰۵۶۹	۰/۵۰۶۰	۴/۱۰۸۵	۷۹	ساختاری - فن آوری اطلاعات

بر اساس نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل شاخص‌های پرسش‌نامه، «دسترسی پلیس آگاهی به سامانه جامع اطلاعاتی سایر پلیس‌های تخصصی»، «بهره‌گیری از نرم‌افزار Excel و درج مشخصات هر یک از پرونده‌های واصله به منظور یافتن سرنخ‌های مشترک» بیشترین تأثیر را در این زمینه داشته‌اند.

اولویت بندی تأثیر شاخصه‌های پلیس اطلاعات محور در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت

نمودار ۲- مقایسه میانگین میزان نقش شاخصه‌های پلیس اطلاعات محور در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت

نمودار ۳- مقایسه نقشه ذهنی افسران تحقیق و مقامات قضایی در خصوص میزان نقش شاخصه‌های پلیس اطلاعات محور در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت

بحث و نتیجه‌گیری

اطلاعات از مهمترین ابزار است که پلیس را در اتخاذ تصمیم یاری می‌کند. مدیران پلیس با دریافت و پردازش اطلاعات، به شناختی درست دست می‌یابند که بر اساس آن، گزینه‌های ممکن در حل مسائل را تشخیص داده و برای ایجاد نظم و امنیت در جامعه، مناسب‌ترین آن‌ها را انتخاب می‌کنند (طالبیان، ۱۳۹۷: ۲۵). رویکرد پلیسی اطلاعات محور موجب فعال شدن مراکز تجزیه و تحلیل اخبار و اطلاعات و تعیین راهبردهای عملیاتی و تاکتیکی حول محور جرم، عوامل جرم‌زا و مجرمان و تعیین نیازهای تخصصی شده و هزینه جرم و کنترل مجرمین را کاهش داده و افزایش کیفیت و اثربخشی اقدامات پلیس همچنين رضایت مردم در اثر افزایش احساس امنیت و سرعت جرم‌یابی جرایم را به دنبال خواهد داشت. افزایش رضایت‌مندی از عملکرد پلیس نیز موجب ارتقای سطح مشارکت آنان خواهد شد. بنابراین اتخاذ سیاست اطلاعات محوری پلیس در جرم‌یابی جرم‌نوظهوری هم‌چون کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است.

در جمع‌بندی بررسی پیشینه تحقیقات مرتبط صورت گرفته در خصوص موضوع پژوهش، از میان مجموع هفت تحقیق، می‌توان بیان داشت وجه اشتراک تحقیق حاضر با تحقیق‌های مذکور توصیف پلیس اطلاعات محور و اهداف و عملکرد آن هم‌چنین تبیین علم جرم‌یابی و نحوه بهره‌گیری پلیس از این علم است؛ اما وجه اصلی تفاوت تحقیق حاضر، در معرفی جرم کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت به عنوان یک جرم نوظهور و تفکیک خلاقانه نقش پلیس اطلاعات محور به عنوان یک سیاست پلیسی در جرم‌یابی این جرم است که این وجه افتراق، علت انجام تحقیق حاضر توسط نگارنده بوده و باعث شده تا تحقیق حاضر، اولین تحقیق در کشور در این حوزه باشد.

با توجه به منحصر به فرد بودن تحقیق حاضر و نبود تحقیقات قبلی، بر اساس یافته‌های تحقیق، لزوم و تأثیر هر چهار مؤلفه را به تأیید رساننده و نقش پلیس اطلاعات محور در

جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت را مرتبط با اصول چهارگانه مذکور تشخیص داده است. در واقع یافته‌ها و نتایج پژوهش حاضر با وجود جدید بودن موضوعات مطرح شده، همسو با پیشینه تحقیق می‌باشند. بر اساس تحلیل‌های صورت گرفته، در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت، به ترتیب عوامل ساختاری- فن آوری اطلاعات، تحقیقات مقدماتی، قانونی- قضایی و علمی- آزمایشگاهی در اولویت اثرگذاری قرار دارند. در بین مصادیق و شاخص‌های تعریف شده برای هر یک از عوامل بالا، در خصوص عامل ساختاری- فن آوری اطلاعات به ترتیب عوامل «نظارت و کنترل بر تراکنش‌های مالی افراد»، «استفاده از بانک اطلاعات جمعیت توسط پلیس»، «امکان دسترسی پلیس به حساب‌های بانکی شهروندان» و «دسترسی پلیس به سامانه جامع اطلاعاتی سایر پلیس‌های تخصصی» بیشترین تأثیر را در این زمینه داشته‌اند؛ و در خصوص عامل تحقیقات مقدماتی، عوامل «آشنایی کارآگاهان با روش‌ها و فنون و نحوه تحقیق و بازرجویی از متهمان کلاهبرداری تلفنی» و «نحوه مستندسازی اقسام دلایل الکترونیکی و سرخ‌های به دست آمده»، در خصوص عامل قانونی- قضایی «صدور دستورات قضایی به صورت تلفنی» و «حضور مقامات قضایی در مقرهای پلیس و پیگیری نزدیک پرونده‌ها» و در خصوص عامل علمی-آزمایشگاهی «ایجاد بانک اطلاعاتی صوت متهمان کلاهبردار» و «امکان تطبیق صوت جهت شناسایی کلاهبردار در پرونده‌های مختلف» بیشترین نقش را در این زمینه داشته‌اند. در راستای مقایسه نظرات مأموران آگاهی و مقامات قضایی در خصوص نقش پلیس اطلاعات محور در جرم‌یابی کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت، اولویت نظرات مأموران آگاهی به ترتیب تحقیقات مقدماتی، ساختاری- فناوری اطلاعات، علمی-آزمایشگاهی و قانونی- قضایی و اولویت نظرات مقامات قضایی به ترتیب قانونی-قضایی، تحقیقات مقدماتی، ساختاری- فن آوری اطلاعات و علمی-آزمایشگاهی بوده است.

پیشنهادها

- ۱- افزایش واحدهای درسی مربوط به پی‌جویی جرایم سایبر؛
- ۲- ایجاد سامانه‌ای جامع و متشکل از بانک‌های اطلاعاتی پلیس‌های تخصصی با امکان دسترسی توسط پلیس آگاهی، فتا و پیشگیری در سراسر کشور جهت به اشتراک گذاشتن و مشاهده اطلاعات پرونده‌های متشکله کلاهبرداری تلفنی، اعم از شماره تلفن تماس گیرنده (کلاهبردار) و شماره کارت و نام صاحب حساب مقصد جهت یافتن اشتراک در پرونده‌های در اختیار، در کشف جرم کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت بسیار کمک کننده خواهد بود؛
- ۳- اصلاح و توسعه ساختارهای سازمانی مرتبط با نیازهای پلیس اطلاعات محور

سپاسگزاری

نگارندگان بر خود لازم می‌دانند که مراتب قدردانی خود را از کلیه همکاران پلیس آگاهی فاتب و ناجا و قضات و وکلایی که نقش قابل توجهی در تکمیل پرسش‌نامه‌ها و پیشبرد این پژوهش داشته‌اند، اعلام نمایند.

منابع

۱. بیابانی، غلامحسین. (۱۳۹۴). رسانه و جرایم سازمان یافته. کارآگاه
۲. حسن بیگی، ابراهیم. (۱۳۸۴). حقوق و امنیت در فضای سایبر. موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران
۳. داودی دهاقانی، ابراهیم. (۱۳۹۶). ارائه الگوی پیشگیری از جرم با رویکرد اطلاعات محوری [رساله دکتری، دانشگاه علوم انتظامی امین].
۴. دعاگویان، داود؛ هندیانی، عبدالله؛ یاوری بافقی، امیرحسین؛ عبدی‌نژاد، صالح؛ عزیزی، سودابه. (۱۳۹۷). آسیب‌شناسی تعامل پلیس و دستگاه‌های قضایی در فرآیند جرم‌یابی. پژوهش‌های اطلاعاتی جنایی، ۱۳(۳)، ۲۰۸-۱۸۵.

۵. دیانتی، عبدالله. (۱۳۸۶). عوامل مؤثر بر موفقیت کارآگاهان در پی‌جویی و کشف جرم کلاهبرداری رایانه‌ای [پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم انتظامی امین]
۶. سپهری، کیاست؛ یاوری بافقی، امیرحسین؛ نجفی علمی، مرتضی؛ امین صارمی، نوذر. (۱۳۹۸). بررسی کارآمدی و تاثیر فناوری اطلاعات در فرآیند جرم‌یابی و سیاست جنایی در پلیس فتا و آگاهی. دانش انتظامی، ۴۴(۲)، ۱۸۸-۱۶۷.
http://pok.jrl.police.ir/article_92083.html
۷. صادقی، میرمحمدحسین. (۱۳۸۹). حقوق کیفر اختصاصی (۲) جرایم علیه اموال و مالکیت. میزان
۸. طالبیان، حسین. (۱۳۹۷). اصول حاکم بر جرم‌یابی با نگاهی به آینده. پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی، ۳۷(۱۳)، ۳۸-۹.
http://icra.jrl.police.ir/article_18831.html
۹. عبدالهی، علیرضا. (۱۳۹۷). عوامل مؤثر بر کشف جرم کلاهبرداری تلفنی به شیوه کارت به کارت [پایان‌نامه کارشناس ارشد، دانشگاه علوم انتظامی امین]
۱۰. عبدالهی، علیرضا؛ بیابانی، غلامحسین؛ شادی، مهرباب. (۱۳۹۹). شناسایی شیوه‌های نوین مبارزه با جعل اسناد هویتی. کارآگاه، ۵۰(۱۳)، ۲۵-۷.
http://det.jrl.police.ir/article_94902.html?lang=fa
۱۱. عبدی پور کشاورز، مهدی؛ ششگل، حمید؛ انصاری، عباسقلی. (۱۳۹۹). بررسی بزه کلاهبرداری رایانه‌ای در قانون جرایم رایانه‌ای ایران و کنوانسیون جرایم سایبر. پژوهش‌های سیاسی و بین‌المللی، ۴۳(۲۰)، ۷۸-۶۱.
<http://jpir.iaujournals.ir/>
۱۲. فرجی‌ها، محمد. (۱۳۹۰). مدیریت امور جرم‌یابی. کارآگاه، ۲۲(۱۵)، ۲۲-۶.
http://det.jrl.police.ir/article_10520.html
۱۳. ملکی، محمود؛ جهانگیر پور نودهی، علی. (۱۳۹۸). عوامل مؤثر بر افزایش اثربخشی اقدامات کارآگاهان در جرم‌یابی آدم‌ربایی. پژوهش‌های دانش انتظامی، ۶۱(۲۲)، ۶۴-۳۷.
http://pok.jrl.police.ir/article_93757.html
۱۴. نجابتی، مهدی. (۱۳۸۱). پلیس علمی. سمت

۱۵. نظری منظم، مهدی؛ مجیدی، عبدالله؛ هندیانی، عبدالله؛ وفادار، حسین. (۱۳۹۸). بررسی عوامل مؤثر بر جرم‌یابی کلاهبرداری در فضای سایبر. پژوهش‌های دانش انتظامی، ۸۳(۲۱)، ۲۴۵-۲۱۷.

http://journals.police.ir/article_92091.html

۱۶. نورمحمدزاده، علی؛ یاوری، امیرحسین. (۱۳۹۸). نقش پلیس اطلاعات محور در جرم‌یابی پرونده قتل‌های زنجیره‌ای. کارآگاه، ۶۳(۱۷)، ۲۷-۷.

http://det.jrl.police.ir/article_92987.html

۱۷. یاوری، امیرحسین؛ رحیمی، علی. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر رویکرد اطلاعات محور بر جرم‌یابی پولشویی. کارآگاه، ۴۷(۱۲)، ۷۷-۵۸.

http://det.jrl.police.ir/article_92058.html

۱۸. یاوری، امیرحسین؛ فرامرزی، حسن. (۱۳۹۹). بررسی نقش پلیس اطلاعات محور در شناسایی مجرمین متواری (از طریق سیستم اطلاعات پایه). کارآگاه، ۵۱(۱۰)، ۴۰-۲۲.

http://det.jrl.police.ir/article_94429.html

